

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miloslavy Novákové a soudců JUDr. Ivy Hejdukové a JUDr. Karla Svobody v právní věci žalobkyně **Kanonie premonstrátů Teplá**, IČ 00479365, se sídlem Klášter 1, Teplá, zastoupené Mgr. Marianem Francem, advokátem se sídlem Plzeň, Škroupova 796/10, proti žalovaným **1. V [redacted] E [redacted]**, nar. [redacted], bytem [redacted], **2. J [redacted] V [redacted]**, nar. [redacted], bytem [redacted], zastoupeným JUDr. Vladimírem Procházkou, advokátem se sídlem Plzeň, Rooseveltova 16, **3. České republice – Státní pozemkový úřad**, se sídlem Praha 3, Husinecká 1024/11a, zastoupené Prof. JUDr. Miroslavem Bělinou, CSc., advokátem se sídlem Praha 8, Pobřežní 380/4, *o určení vlastnického práva k nemovitostem*, k odvolání žalobkyně do rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 17. 10. 2014, č.j. 11 C 333/2009-343,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I potvrzuje.

II. Ve výroku II se rozsudek soudu I. stupně mění tak, že žalobkyně je povinna nahradit 1. a 2. žalovaným náklady řízení před soudem I. stupně v částce 84.652,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zástupci 1. a 2. žalovaných JUDr. Vladimíru Procházkovi, advokátu v Plzni.

III. Ve výroku III se rozsudek soudu I. stupně mění tak, že žalobkyně je povinna nahradit 3. žalovanému náklady řízení v částce 45.922,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zástupci 3. žalovaného Prof. JUDr. Miroslavu Bělinovi, CSc., advokátu v Praze 8.

IV. Žalobkyně je povinna nahradit 1. a 2. žalovaným náklady odvolacího řízení v částce 12.729,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zástupci 1. a 2. žalovaných JUDr. Vladimíru Procházkovi, advokátu v Plzni.

V. Žalobkyně je povinna nahradit 3. žalovanému náklady odvolacího řízení v částce 9.972,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zástupci 3. žalovaného Prof. JUDr. Miroslavu Bělinovi, CSc., advokátu v Praze 8.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud I. stupně návrh na určení, že žalovaný č. 3 je vlastníkem pozemkových parcel specifikovaných ve výroku I rozsudku, zapsaných v katastru nemovitostí pro obec Teplá, k.ú. Klášter Teplá, LV č. ■■■■, zamítl. Žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalovaným č. 1, 2 na nákladech řízení částku 647.292,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaných a žalovanému č. 3 na nákladech řízení částku 275.918,70 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho zástupce. Své rozhodnutí soud odůvodnil tím, že žalobkyně neunesla své důkazní břemeno ve věci pro možnou aplikaci § 5 písm. a) zákona č. 428/2012 Sb., tedy odnětí svého vlastnického práva k předmětným nemovitostem v době rozhodné zákonem předjímaným způsobem. Žalobkyně prokázala maximálně právo hospodaření k těmto nemovitostem v době rozhodné, přičemž i pokud zde byl úmysl z důvodu, že Československý stát fakticky nemovitosti do svého hospodaření nepřevzal, vlastnické právo k nim vložit zpět ve prospěch žalobkyně, tento nebyl realizován, neboť neprošel zápisem v pozemkových knihách, kde záznamy o vlastnickém právu státu k předmětným nemovitostem zůstaly od roku 1926 neměnné. Soud se ztotožnil s argumentací žalovaných o tom, že k přechodu vlastnictví na stát docházelo zásadně knihovním zápisem vlastnického práva do pozemkové knihy ve smyslu ust. § 26 a násl. náhradového zákona. Jelikož k 25. 2. 1948 žalobkyně měla většinu nemovitostí ve své správě a hospodaření, nikoli však ve svém vlastnictví, nemohlo dojít k odnětí jejího vlastnického práva v rozhodném období, tj. od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990. Soud dále dospěl k závěru, že 1. a 2. žalovaní jsouv tomto sporu pasivně legitimováni v postavení hlavního účastníka, neboť v případě, že by žalobkyně byla ve věci úspěšná, bylo by nutno konstatovat, že právní předchůdce 3. žalovaného nerespektoval blokační ustanovení zákona a že kupní smlouvy uzavřené mezi ním a žalovanými č. 1 a 2 jsou ze zákona absolutně neplatné. Jelikož žalovaní č. 1 a 2 jednali při uzavírání kupních smluv v dobré víře, dle soudu I. stupně bylo by namíste pro tento případ aplikovat rozhodnutí Ústavního soudu citovaná v odůvodnění napadeného rozsudku. Při rozhodování o nákladech řízení soud vycházel z kupní ceny nemovitostí plynoucí z uzavřených kupních smluv a jako neúspěšné žalobkyni uložil žalovaným uhradit náklady řízení v plné výši.

Proti rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání, ve kterém uvedla, že prokázání vlastnického práva k předmětným nemovitostem k 25. 2. 1948 není v tomto případě vůbec důležité. Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi (dále jen „ZMV“) jasně vytváří rámec pro dané řízení, kdy ve svém ust. § 18 odst. 1 dává žalobkyni možnost podat žalobu na určení vlastnického práva státu tam, kde před účinností ZMV došlo k porušení § 29 zákona č. 229/1991 Sb., o půdě. Pro dané řízení je proto naprosto irelevantní, zda by žalobkyně mohla být úspěšná v restituci samotné, když proces restituce má daná jasná pravidla. Soud v předmětném řízení nemůže předjímat výsledek rozhodnutí restitučního řízení, ale má se

výlučně zabývat otázkou výkladu tzv. blokačního paragrafu zákona o půdě. Soud se měl důsledně věnovat jen tomu, zda smlouvy na předmětné pozemky, které byly uzavřeny mezi žalovanými, byly v době svého uzavření platné či nikoli, když blokační paragraf zakázal dispozici s církevním majetkem do doby, než bude přijat ZMV. Z výpisu vložek pozemkových knih č. ■ a č. ■ pro k.ú. Klášter Teplá vyplývá, že bylo podle zákona č. 215/1919 Sb., o první pozemkové reformě vloženo vlastnické právo ve prospěch Československého státu k 1. 6. 1926, resp. k 22. 5. 1926. Ustanovením § 32 zákona o půdě je však dáno, že ode dne jeho účinnosti se nepoužijí ustanovení zákona č. 215/1919 Sb., o zabránění velkého majetku pozemkového ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 142/1947 Sb. a zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě. Za rozhodné pro restituce samotné pak bylo v tomto ustanovení označeno datum fyzického předání majetku státu. V předmětném řízení bylo přitom prokázáno, že žalobkyně na předmětných pozemcích po celou dobu až do léta 1948 hospodařila a chovala se k pozemkům jako vlastníkem. K fyzickému předání předmětných nemovitostí státu došlo až po žních roku 1948. Především však má žalobkyně na rozdíl od soudu I. stupně za prokázané rozhodnutím Ministerstva zemědělství č. 252837/38-IX./5 z 25. 9. 1938, že u veškerých pozemků, u kterých bylo v roce 1926 vloženo vlastnické právo Československého státu (vyjma těch, které jsou v rozhodnutí vyčtené, tj. nikoli pozemky obsažené v žalobě), se obnovuje vlastnické právo Kláštera řádu premonstrátů v Teplé. Výslovně se uvádí, že rozhodnutí je vydáváno s ohledem na skutečný stav provedení pozemkové reformy a k docílení souhlasu knihovního se stavem skutečným. Skutečně až na v rozhodnutí vyčtené nemovitosti, nebyly ostatní v rámci pozemkové reformy státem převzaty a například nebyly také předmětem náhrady a zápisu v tzv. náhradových knihách. Vlivem následujících událostí, totiž okupace pohraničí, nebylo toto rozhodnutí zapsáno do pozemkových knih. Princip intabulace však byl přijetím zákona č. 141/1950 Sb., tzv. středního občanského zákoníku, opuštěn. Ale i ode dne 1. 1. 1951 citované rozhodnutí Ministerstva zemědělství zůstalo účinným, jak vyložilo plénum Ústavního soudu v nálezu sp.zn. Pl. ÚS 1/95. Státní pozemkový úřad byl vládním nařízením ze dne 25. 1. 1935 č. 22/1935 Sb. zrušen a jeho působnost přikázána Ministerstvu zemědělství, které v roce 1938 v předmětné věci rozhodlo. Teprve později byl pozemkový úřad opět obnoven. Tedy již pouhá existence dotčeného rozhodnutí Ministerstva zemědělství je dokladem vlastnického práva, resp. skutečnosti, že žalobce vlastnictví pozbyl až v rozhodném období, tj. mezi 25. 2. 1948 až 1. 1. 1990. Je nutné připomenout, že soud opomenul hodnotit rovněž předloženou listinu usnesení Okresního soudu v Mariánských Lázních z 22. 6. 1948, sp.zn. CD 1307/48, když konstatoval, že nemá žádný význam a výpovědní hodnotu pro předmětné řízení, ačkoli je jasným důkazem toho, že rozhodnutí Ministerstva zemědělství z 25. 9. 1938 nabylo (resp. nikdy neztratilo) právní moci, když jinak by nebylo tímto knihovním soudem dle něj zapsáno. Žalobce má za to, že soudy by měly postupovat při výkladu restitučních předpisů konzistentně s jasným záměrem, tj. vracet majetek, který byl zločinným společenským zřízením v ČR v předmětném období žalobci odebrán. Pokud se žalovaní dovolávají intabulace po první pozemkové reformě, ze které dovozují pozbytí vlastnického práva ještě před 25. 2. 1948, je třeba upozornit, že pozemková reforma uvozená zákonem č. 215/1919 Sb. měla jasně stanovený postup, který byl primárně vázán na správní rozhodnutí a především předpokládal náhrady stanovené zvláštním předpisem. Vlastnické právo vložené do pozemkových knih bylo pouze výsledkem nejednotnosti procesního postupu v rámci první pozemkové reformy, který lze pochopit v odkazu na dobovou judikaturu, jež začala rozlišovat mezi vlastnictvím knihovním a vlastnictvím skutečným. Sám stát v roce 1938 jasně řekl a v roce 1946 to potvrzoval (úřední záznam č.j. 14879/46-IX.-C/3 z 5. 4. 1946), že k uskutečnění pozemkových reforem, až na malé výjimky, u žalobkyně nikdy nedošlo a pozemky jí nadále patří. Pokud by i po 25. 2. 1948 pokračovalo demokratické zřízení, pak by nepochybně došlo i

k formální nápravě knihovním zápisem. Žalovaný č. 3 nikdy nemohl platně uzavřít smlouvu o prodeji majetku, který historicky patřil žalobkyni, neboť se tím dopustil porušení § 29 zákona o půdě. Smlouvy ze dne 24. 10. 2003 a 18. 3. 2004 jsou absolutně neplatnými právními úkony, když zahrnují původní majetek žalobkyně, přičemž postačuje, že mohl být v době uzavření těchto právních úkonů poškozen restitucemi. Žalobkyně napadá i výroky o nákladech řízení, když bylo rozhodováno podle § 18 ZMV. Toto řízení je v rámci soukromého práva řízením zvláštním, kdy dává aktivní legitimaci k podání žaloby i subjektu, který stojí mimo dvoustranný právní vztah žalovaných. Toto řízení by mělo být v rámci náhrady nákladů i s přihlédnutím k šetření práva církví podřazeno pod ust. § 9 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., které však hodnotu právního úkonu stanovuje podstatně níže, takže i celkové náklady jsou řádově nižší. Dále soud neměl vůbec přiznat náklady vůči 3. žalovanému, neboť neexistoval žádný důvod pro zastoupení externím advokátem, když ze své praxe žalobkyně dobře ví, že tato problematika je řešena opakovaně a i v jiných obdobných řízeních je stát zastoupen příslušnými zaměstnanci. Žalobkyně proto žádá, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhovějí a přizná žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyně pak ještě doplnila své odvolání, kde odkázala na část odůvodnění napadeného rozsudku, kde soud uvedl, že žalovaní 1 a 2 jednali při uzavírání kupních smluv v dobré víře. Soud I. stupně uvádí judikaturu Ústavního soudu ČR, kdy žalobkyně má za to, že významem dobré víry se zabývá pouze rozhodnutí sp.zn. II. ÚS 165/11 ze dne 11. 5. 2011. Podle žalobkyně se však judikatura ohledně dobré víry na daný případ nemůže uplatnit, když specifikem této věci je privatizace majetku, kde zcizitelem je stát. Žalobkyně jako původní vlastník se žádným způsobem nemohla bránit tím, že by dosáhla zápisu v katastru nemovitostí, ať již vlastnického práva (určovací žaloby byly zamítány pro nedostatek právního zájmu), nebo jen skutečnosti, že nemovitosti byly původně jeho vlastnictvím – poznámky blokace převodu, když takový zápis do katastru nebyl možný. Až ZMV v § 18 odst. 1 přiznal aktivní legitimaci žalobce k podání určovací žaloby proti nabyvateli nemovitosti v rozporu s tzv. blokačními ustanoveními, tj. § 3 zákona č. 92/1991 Sb. a § 29 zákona č. 229/1991 Sb. Právě tato zvláštní ustanovení upravující absolutní neplatnost převodů provedených v rozporu s těmito předpisy měla být každému, zejména osobám účastnícím se privatizace, resp. kupujícím nemovitosti od státu, jako zákonná ustanovení známa. Nepřehlédnutelným aspektem tohoto případu je skutečnost, že žalovaní mají v případě vyhovění žalobě jistotu, že obdrží od státu zpět minimálně kupní cenu, přestože po více než desetiletí užívali nemovitosti bez jiné úhrady. Oproti tomu žalobkyně by se jen těžko mohla domáhat náhrady škody a navíc je přesvědčena, že žalovaní ve skutečnosti neměli dobrou víru. Konečně upřednostněním dobré víry žalovaných v řízeních podle § 18 odst. 1 ZMV by ztratilo toto ustanovení prakticky svůj význam.

První a druhý žalovaní se k odvolání žalobkyně písemně vyjádřili tak, že soud I. stupně postupoval v předmětné věci mimořádně pečlivě a erudovaně a žalobkyni v průběhu letitého sporu poskytl více než dostatečný prostor k prokazování jejích nároků. I přesto žalobkyně neunesla důkazní břemeno. V minulosti právní předchůdce žalobkyně pozbyl nemovitý majetek na základě zákona č. 215/1919 Sb.z.n. Není pochyb, že žalované pozemkové parcely byly původně zapsány v číslech knihovní vložky ■ a ■ (Kláster Teplá). Nemovitosti zapsané v knihovní vložce č. ■ přešly vlastnickým právem na stát Československý č.d.210 ze dne 22. 5. 1926 na základě návrhu bývalého Státního pozemkového úřadu v Praze podle ust. § 1 zákona č. 215/1919 Sb. Nemovitosti zapsané v knihovní vložce č. ■4 přešly vlastnickým právem na stát Československý č.d.290 v červnu 1926 z téhož právního důvodu. Námitka v minulosti vznesená žalobkyní vztahmo k § 13 zákona č. 215/1919 Sb., totiž, že absentoval postup výpovědi z nájmu a faktické převzetí majetku státem, byla vyvrácena písemnými

výpověďmi z nájmu bývalého SPÚ v Praze adresovanými Okresnímu soudu v Teplé ze dne 28. 11. 1925 a 27. 5. 1925. Skutečnost, že předmětné pozemky byly ve vlastnictví Československého státu, lze doložit i usnesením Okresního soudu v Bečově nad Teplou ze dne 11. 8. 1948, č.d. 329/48, kterým byl zamítnut návrh Ministerstva zemědělství ohledně knihovních vložek č. 1 a 134 Klášter Teplá, neboť vesměs byl vlastníkem nemovitostí Československý stát a nikoli Kanonie řádu premonstrátů v Teplé. Ze stejného dokumentu lze dovodit, že tyto pozemky dokonce ani jen nepodléhaly přezkoumání podle zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy. Žalovaní proto nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, že k přechodu sporného nemovitého majetku na stát došlo až podle zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy. Pokud by se tak i bylo bývalo stalo, pak by jistě předmětné nemovitosti byly zahrnuty do finančního odškodnění církve římskokatolické, jak má na mysli ust. § 15 odst. 2 písm. g) ZMV. K námitce žalobkyně, že žalovaný č. 3 měl být zastoupen svým pracovníkem, se 1. a 2. žalovaní domnívají, že právní zastoupení 3. žalovaného bylo velmi erudované, přispělo k objektivnímu zjištění skutkového děje i k jeho právnímu posouzení. Rovněž ani právní problematika zákona č. 428/2012 Sb. není běžná a lze se domnívat, že pro tohoto účastníka pravděpodobně zatěžující jeho kapacitní možnosti. Ze všech těchto důvodů 1. a 2. žalovaní navrhuje, aby odvolací soud rozsudek soudu I stupně potvrdil a přiznal jim na nákladech odvolacího řízení částku 48.579,- Kč.

Třetí žalovaný se k odvolání žalobkyně rovněž písemně vyjádřil tak, že napadený rozsudek považuje za věcně správný a navrhuje jeho potvrzení. Po změně žaloby se žalobkyně domáhala určení vlastnictví ke sporným nemovitostem ve prospěch 3. žalovaného na základě ust. § 18 odst. 1 ZMV. Předpokladem aplikace tohoto ustanovení je minimálně to, že žalobkyně je oprávněnou osobou ve smyslu zákona o církevních restitucích a předmětem žaloby se činí věc z původního majetku registrovaných církví a náboženských společností. Žalovaný dále odkázal na § 2 písm. a) a § 1 zákona o církevních restitucích, kdy rozhodným obdobím se rozumí od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 a původním majetkem registrovaných církví a náboženských společností se pro účely tohoto zákona rozumí věci, majetková práva a jiné hodnoty včetně spoluvlastnických podílů a součástí a příslušenství věcí, které byly alespoň část rozhodného období ve vlastnictví nebo které církvím a náboženským společenstvem příslušely za účelem uváděným v tomto zákonném ustanovení. Soud tedy postupoval v rámci svého rozhodování zcela správně, pokud předmětem svého zkoumání učinil v první řadě otázku, zda žalobkyně (resp. její právní předchůdce) byla v rozhodném období vlastníkem sporných nemovitostí. Na základě předložených důkazů nebylo možno dojít k tomuto závěru, a proto není splněna podmínka, že předmětem žaloby je věc z původního církevního majetku a z těchto důvodů nelze žalobě vyhovět. Třetí žalovaný se ztotožňuje i se závěry soudu I. stupně ohledně hodnocení předložených důkazů. Ke sdělení Ministerstva zemědělství ze dne 25. 9. 1938 žalovaný uvádí, že z předložené listiny lze toliko dovodit, že k přechodu vlastnického práva bylo třeba vkladu tohoto práva do příslušných knihovních vložek, neboť Ministerstvo zemědělství v této listině konstatuje, že u blíže neurčených nemovitostí se má v knihovních vložkách vymazat vlastnické právo Československého státu a znovu vložit vlastnické právo pro Klášter řádu premonstrátů v Teplé. U knihovních vložek, které se týkají sporných nemovitostí, však k výmazu vlastnického práva Československého státu prokazatelně nedošlo. Usnesením Okresního soudu v Mariánských Lázních ze dne 22. 6. 1948 se sice zrušuje vklad práva vlastnického pro Československý stát, nicméně týká se knihovní vložky č. 529 pozemkové knihy pro k.ú. v Mariánských Lázních. Navíc osud nemovitostí evidovaných v této knihovní vložce byl zcela jiný než u nemovitostí, jež jsou předmětem sporu a zápis v této knihovní vložce pro k.ú. Mariánské Lázně se podstatně liší od zápisu v knihovních vložkách č. ■ a č. ■ pro k.ú. Klášter Teplá. Tyto relevantní knihovní vložky

neobsahují poznámku spornosti, zápis vlastnického práva ve prospěch státu nebyl dotčen žalobou, resp. na tomto zápisu se od roku 1926 ničeho nezměnilo. Konceptem úředního záznamu č.j. 14879/46-IX-C/3 ve spojení s knihovní žádostí Ministerstva zemědělství č.j. 4556262/48-IX/R-31 ze dne 27. 4. 1948 žalobkyně hodlala doložit, že k uskutečnění pozemkových reforem u ní nikdy nedošlo a že jí pozemky nadále patří. Jak shodně konstatoval soud I. stupně, usnesením Okresního soudu v Bečově nad Teplou ze dne 11. 8. 1948 se prokazuje, že ve vztahu ke knihovním vložkám č. ■ a ■ v k.ú. Klášter Teplá se návrh Ministerstva zemědělství shora uvedený zamítá z důvodu, že vlastníkem nemovitosti je Československý stát a nikoli Kanonie řádu premonstrátů v Teplé. Soud tudíž nemohl předmětnou poznámku v pozemkové knize toho kterého katastrálního území provést, a proto byla žádost dle § 99 písm. b) knihovního zákona zamítnuta. Soud nemohl pominout při svém rozhodování usnesení Okresního soudu v Bečově nad Teplou, které zcela vyvrací tvrzení žalobkyně, že sporné nemovitosti byly v rozhodném období v jejím vlastnictví (§ 132 o.s.ř.). Tyto nemovitosti nebyly předmětem revize podle zákona č. 142/1947 Sb. a nenastala tak žádná ze skutečností presumovaných v ust. § 5 ZMV. K odvolání žalobkyně do výroků o nákladech řízení žalovaný konstatuje, že ust. § 9 odst. 3 advokátního tarifu (dále jen AT) se uplatní v případě žalob na určení, jde-li o určení práva k věci penězi neocenitelné. Žalobkyně ovšem učinila předmětem sporu pozemky, které žalovaní č. 1 a č. 2 pořídili od 3. žalovaného za peníze a pak je namístě aplikovat ust. § 8 odst. 1 AT. Soud tedy správně vyšel z kupních cen sporných nemovitostí dle žalobkyní napadených kupních smluv. Pokud jde o právní zastoupení advokátem, podle judikatury Ústavního soudu se zastoupení státu nevylučuje, přičemž účelnost takto vynaložených nákladů je dána výjimečnými okolnostmi s ohledem na složitost věci a specifickou problematiku předmětu řízení. Soudní spory vyplývající ze zákona o církevních restitucích jsou pro 3. žalovaného zcela novou agendou z běžné agendy se vymykající. V dané věci se jedná o specifický a komplikovaný spor a žalovaný není materiálně ani personálně vybaven, aby v předmětném soudním řízení jednal prostřednictvím svých zaměstnanců. Třetí žalovaný nakládá s prostředky státu hospodárně a předmětnou kauzu považuje za klíčovou. Vedle zájmů státu zde v podstatě zastupuje i zájmy fyzických osob, které čelí žalobě dotýkající se jejich majetku, jež nabyly po právu, po léta obhospodařovaly, zušlechťovaly a nemálo do něj investovaly. Navíc i žalobkyně byla v řízení od počátku zastoupena a ze všech těchto důvodů nelze konstatovat, že by náklady na advokáta 3. žalovaný vynaložil neúčelně. Vzhledem k uvedenému 3. žalovaný navrhuje, aby odvolací soud potvrdil napadený rozsudek a přiznal mu náklady odvolacího řízení.

Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo dle ust. § 212 o.s.ř., přihlédl k odvolání žalobkyně i písemnému vyjádření všech žalovaných a posléze dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně do věci samé nelze považovat za důvodné, odvolání do výroků o nákladech řízení bylo shledáno částečně důvodným.

V přezkoumávané věci soud I. stupně provedl dostatek důkazů, ze kterých správně zjistil skutkový stav, když nesprávnost skutkových zjištění žalobkyně ani ve svém odvolání nenamítá. Odvolací soud proto na řádně odůvodněné skutkové závěry soudu I. stupně pro stručnost odkazuje. Po přijetí zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (dále jen ZMV), soud I. stupně připustil změnu žaloby a vstup 3. žalovaného do řízení. Následně soud správně ve věci aplikoval ust. § 18 odst. 1 ZMV, dle kterého oprávněná osoba může podat soudu žalobu o určení vlastnického práva státu z důvodu, že věc z původního majetku registrovaných církví a náboženských společností byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona převedena nebo přešla z majetku státu do vlastnictví jiných osob v rozporu s ust. § 3 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu

majetku státu na jiné osoby nebo v rozporu s ust. § 29 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona; lhůta pro uplynutí výzvy k vydání věci počne běžet dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bylo určeno vlastnické právo státu.

Ve smyslu ust. § 5 písm. a) ZMV skutečnostmi, v jejichž důsledku došlo v rozhodném období k majetkovým křivdám, jsou odnětí věci bez náhrady postupem podle zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy nebo podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě). Předpokladem aplikace ust. § 18 odst. 1 zákona je minimálně to, že žalobkyně je oprávněnou osobou ve smyslu ZMV a předmětem žaloby se činí věc z původního majetku registrovaných církví a náboženských společností.

Ve smyslu ust. § 3 ZMV oprávněnou osobou je registrovaná církev a náboženská společnost, právnická osoba zřízená nebo založená jakou součástí registrované církve a náboženské společnosti, právnická osoba zřízená nebo založená za účelem podpory činnosti registrované církve a náboženské společnosti k duchovním, pastoračním, charitativním, zdravotnickým, vzdělávacím nebo administrativním účelům, Náboženská matice, za podmínky, že v rozhodném období utrpěla tato osoba nebo její právní předchůdce majetkovou křivdu v důsledku některé ze skutečností uvedených v § 5. Podle ust. § 1 ZMV se pak rozhodným obdobím rozumí období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990.

Dle ust. § 2 písm. a) ZMV pro účely tohoto zákona se rozumí původním majetkem registrovaných církví a náboženských společností věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty včetně spoluvlastnických podílů a součástí a příslušenství věcí, které byly alespoň část rozhodného období ve vlastnictví nebo které příslušely registrovaným církvím a náboženským společnostem, právnickým osobám zřízeným nebo založeným jakou součástí registrovaných církví a náboženských společností, Náboženské matice nebo dalším právnickým osobám zřízeným nebo založeným za účelem podpory činnosti registrovaných církví a náboženských společností k duchovním, pastoračním, charitativním, zdravotnickým, vzdělávacím nebo administrativním účelům, nebo jejich právním předchůdcům.

S ohledem na shora uvedená zákonná ustanovení soud I. stupně postupoval zcela správně, pokud jako předběžnou otázku posuzoval, zda žalobkyně, popřípadě její právní předchůdci, byli v rozhodné době vlastníkem sporných nemovitostí a zda žalobkyně unesla důkazní břemeno pro možnou aplikaci ust. § 5 písm. a) ZMV. Pokud soud dospěl k závěru, že žalobkyně vlastníkem nemovitostí specifikovaných ve výroku I napadeného rozsudku ani v části rozhodného období nebyla, odvolací soud se s tímto závěrem zcela ztotožňuje. Odvolací soud přitom odkazuje na skutková zjištění provedená soudem I. stupně, že z hlediska historického označení předmětných nemovitostí a příslušných zápisů v pozemkové knize se jedná o nemovitosti zapsané pro k.ú. Klášter Teplá v knihovních vložkách č. ■ a č. ■. K uvedeným nemovitostem bylo vloženo vlastnické právo na základě zákona č. 215/1919 Sb., o první pozemkové reformě ve prospěch Československého státu dnem 22. 5. 1926, resp. 1. 6. 1926, aniž tento zápis doznal jakýchkoli následných změn. V průběhu řízení žalobkyně tvrdila a žalovaní toto tvrzení nezpochybnili, že žalobkyně na předmětných pozemcích až do roku 1948 hospodařila a k fyzickému předání předmětných nemovitostí státu došlo až po žních roku 1948. Tato skutečnost však nemá žádný zásadní vliv na právní posouzení vlastnictví k těmto nemovitostem v rozhodném období dle ZMV. Pokud žalobkyně ve svém odvolání poukazuje na rozhodnutí Ministerstva zemědělství č. 252837/38-IX/5 z 25. 9. 1938, ze

kterého má vyplývat, že se jí obnovuje vlastnické právo ke sporným nemovitostem, soud I. stupně správně konstatoval, že tuto listinu nelze ztotožnit ve vazbě k předmětu sporu, tudíž nemá žádnou výpovědní hodnotu a nelze z ní zjistit žádnou relevantní skutečnost k prokázání tvrzení žalobkyně, že alespoň v části rozhodného období byla vlastníkem předmětných nemovitostí. Z této listiny především vyplývá, že k přechodu vlastnického práva bylo třeba vkladu tohoto práva do příslušných knihovních vložek, když Ministerstvo zemědělství v předmětné listině konstatuje, že u blíže neurčených nemovitostí se má v knihovních vložkách vymazat vlastnické právo Československého státu a znovu vložit vlastnické právo pro Klášter řádu premonstrátů v Teplé. Nebylo však prokázáno, že k výmazu vlastnického práva Československého státu došlo právě u knihovních vložek č. ■ a č. ■ pro k.ú. Klášter Teplá, a to v návaznosti na usnesení Okresního soudu v Mariánských Lázních ze dne 22. 6. 1948, jímž se zrušuje vklad práva vlastnického pro Československý stát, avšak týká se knihovní vložky č. 529 pozemkové knihy pro k.ú. v Mariánských Lázních. Toto usnesení nemá žádnou souvislost s předmětem sporu, jak správně dovodil soud I. stupně v napadeném rozsudku. Ohledně zápisu v knihovní vložce č. 529 byl vklad vlastnického práva ve prospěch Československého státu od počátku rozporován, nikoli však ohledně knihovní vložky č. ■ a č. ■ pro k.ú. Klášter Teplá, kde není obsažena žádná poznámka spornosti, zápis vlastnického práva ve prospěch státu nebyl dotčen žalobou a na zápisu o vkladu vlastnického práva ve prospěch státu se od roku 1926 ničeho nezměnilo. Dále je třeba poukázat na usnesení Okresního soudu v Bečově nad Teplou ze dne 11. 8. 1948, ze kterého vyplývá ve vztahu ke knihovním vložkám č. ■ a č. ■ pro k.ú. Klášter Teplá, že návrh Ministerstva zemědělství ze dne 27. 4. 1948 č.j. 4556262/48-IX/R-31 na vklad byl zamítnut, resp. zamýšlené převzetí nemovitostí podléhajících revizi podle zákona č. 142/1947 Sb. nebylo provedeno, neboť vlastníkem nemovitostí je Československý stát a nikoli Kanonie premonstrátů v Teplé. Sporné nemovitosti tedy nebyly předmětem revize podle zákona č. 142/1947 Sb. a v souvislosti s tím tak nenastala žádná ze skutečností presumovaných v ust. § 5 ZMV, následkem které by v rozhodné době mohlo dojít k majetkové krivdě na straně žalobkyně.

Dle ust. § 425 obecného zákoníku občanského z 1. 6. 1811 účinného do 31. 12. 1950 (dále jen OZO) pouhý právní důvod neposkytuje ještě vlastnictví. Vlastnictví a všech věcných práv vůbec lze, mimo případy, které zákon stanoví, nabýti jen právním odevzdáním a převzetím.

Dle ust. § 431 OZO, aby se převedlo vlastnictví k věcem nemovitým, musí nabývací jednání býti zapsáno do veřejných knih k tomu určených. Tento zápis se nazývá vklad (intabulace). Vlastnictví k nemovitým věcem se pak nabývalo až zápisem do pozemkových knih ve smyslu ust. § 4, § 9 zákona č. 95/1871 ř.z. účinného do 1. 4. 1964.

V přezkoumávané věci byl řádně proveden zápis vlastnického práva k předmětným nemovitostem ve prospěch Československého státu v pozemkové knize pro k.ú. Klášter Teplá, pozemkových vložkách č. ■ a č. ■ ve smyslu shora uvedených zákonných ustanovení a tento zápis nebyl od května či června 1926 změněn. Pokud žalobkyně dovozovala ze soupisu pozemkového majetku pro k.ú. Klášter Teplá ze dne 16. 1. 1948, že svého vlastnictví pozbyla až v souvislosti s aplikací zákona č. 142/1947 Sb., k tomu odvolací soud konstatuje, že jestliže sporné pozemky byly v rámci revize pozemkové reformy sepsány a zařazeny jako majetek, který podléhá převzetí státem, neznamená to samo o sobě, že tento majetek již ve vlastnictví státu nebyl. Zápis ze dne 3. 8. 1948, o nějž žalobkyně opírá svoji žalobu, dokládá, že seznamy nemovitostí byly do tohoto zápisu převzaty z neudržovaných pozemnostních

archů a tak sem byly zahrnuty i nemovitosti, u kterých byl zapsán jako vlastník Československý stát.

Dle ust. § 423 OZO platného a účinného v době realizace záboru, na základě záborového zákona č. 215/1919 Sb. se věci, které mají již vlastníka, nabývají prostředně tím, že právním způsobem přejdou z vlastníka na jinou osobu. Odvolací soud odkazuje na komentář k OZO z roku 1935, kde k ust. § 423 se jednoznačně stanoví, že k přechodu vlastnictví zabrané půdy na stát nastává knihovním zápisem vlastnictví pro Československou republiku, přičemž se poukazuje na § 26 a násl. náhradového zákona č. 329/1919 Sb., dle kterého, kde bylo podle tohoto zákona poznamenáno zamýšlené převzetí zabraného majetku státem, provedou na návrh Pozemkového úřadu soudy vklad práva vlastnického pro stát s odvoláním na § 1 záborového zákona a na toto zákonné ustanovení. Titulem pro vklad vlastnického práva na stát je na základě ust. § 424 OZO ve spojení s ust. § 26 náhradového zákona výrok soudu. Odevzdání nemovitosti spočívá ve smyslu shora citovaného ust. § 425 OZO v knihovním zápise (intabulaci). Pokud byl tedy Československý stát zapsán v příslušných vložkách pozemkové knihy již od roku 1926 jako vlastník, znamená to, že Státní pozemkový úřad podal soudu návrh na vklad svého vlastnického práva, o kterém bylo rozhodnuto pozitivně. Byl tedy plně respektován zákonný postup nabytí vlastnictví státem, tedy zábor na základě záborového zákona, návrh Pozemkového úřadu předložený soudu na vklad vlastnického práva státu a vklad vlastnického práva ve prospěch státu, intabulace. Procesem přechodu vlastnického práva na stát na základě záborového, resp. náhradového zákona se v rámci své judikatury zabýval i Ústavní soud, například v řízení pod sp.zn. IV. ÚS 87/97. K tvrzení žalobkyně, že s knihovním zápisem se nepojilo právo držby, a proto se Československý stát vkladem vlastnického práva do příslušné knihovní vložky nestal vlastníkem nemovitostí, je třeba odkázat na ust. § 29 náhradového zákona, dle kterého dnem vkladu práva vlastnického přecházejí držení, užitky a nebezpečí, jakož i veřejnoprávní povinnosti a převzatá břemena, stejně jako práva spojená s držením převzatých nemovitostí na stát nebo nabyvatele.

Třetí žalovaný v průběhu řízení ve vztahu ke všem žalobou dotčeným pozemkům na podporu svých tvrzení předložil k důkazu sdělení Katastrálního úřadu Karlovy Vary ze dne 21. 1. 2003, o která zažádal dne 15. 11. 2002 před zahrnutím pozemků do zamýšleného převodu dle zákona č. 95/1999 Sb. Z těchto sdělení vyplývá, že podle podkladů katastru nemovitostí a předchozích evidencí nebyly dotčené pozemky po 25. 2. 1948 majetkem církve, náboženské společnosti, řádu nebo kongregace, tedy ani žalobkyně či jejích právních předchůdců. Třetí žalovaný tato sdělení požadoval právě z důvodu, aby neporušil tzv. blokační ustanovení § 29 zákona o půdě, v tehdy platném znění, dle kterého majetek, jehož původním vlastníkem byly církve, náboženské řády a kongregace, nelze převádět do vlastnictví jiným osobám do přijetí zákonů o tomto majetku. Ze všech shora uvedených důvodů ani odvolací soud nepovažuje kupní smlouvy ze dne 24. 10. 2003 a 18. 3. 2004 uzavřené mezi 1. a 2. žalovanými a Pozemkovým fondem České republiky, na základě kterých se žalovaní stali ideálními spoluvlastníky předmětných nemovitostí, za absolutně neplatné, neboť při převodu těchto nemovitostí nebylo porušeno blokační ustanovení zákona o půdě. Skutečnost, zda 1. a 2. žalovaní jednali při uzavírání kupních smluv v dobré víře, je pro přezkum zákonnosti napadeného rozhodnutí právně irelevantní. Naopak odvolací soud souhlasí s právním a řádně odůvodněným závěrem soudu I. stupně, že 1. a 2. žalovaní jsou v tomto řízení pasivně legitimováni v postavení hlavního účastníka.

Jelikož soud I. stupně dospěl ke správnému právnímu závěru, že žalobkyně ke dni 25. 2. 1948 nebyla vlastníkem sporných nemovitostí, není tak oprávněnou osobou ve smyslu § 3 ZMV a tudíž není ani aktivně legitimována k podání žaloby podle § 18 odst. 1 ZMV. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně ve výroku I jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Odvolací soud však ve smyslu ust. § 220 o.s.ř. změnil výroky II a III napadeného rozsudku, neboť souhlasí s námitkami uvedenými žalobkyní v jejím odvolání ohledně nesprávného výpočtu odměny za zastoupení žalovaných advokátem. Soud I. stupně postupoval nesprávně, pokud hodnotu jednoho úkonu právní pomoci stanovil částkou 26.860,- Kč z hodnoty věci 4.636.630,- Kč jako kupní ceny nemovitostí plynoucí z uzavřených kupních smluv. Odvolací soud má za to, že v přezkoumávané věci je nutno u úkonů právní služby učiněných zástupcem 1. a 2. žalovaných do 31. 12. 2012 postupovat dle ust. § 9 odst. 1,3 písm. a) AT v tehdy platném znění, dle kterého nelze-li hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi, považuje se za tarifní hodnotu ve věcech určení, zda tu právní vztah nebo právo je, částka 25.000,- Kč. Dle ust. § 7 AT pak jeden úkon právní služby představuje částku 2.100,- Kč. Odvolací soud má za to, že v přezkoumávané věci nelze hodnotu věci vyjádřit v penězích, neboť kupní smlouvy byly uzavřeny v letech 2003 a 2004 za ceny v těchto smlouvách uvedené, z nich však nelze vycházet při stanovení odměny advokáta za jednotlivé úkony právní služby učiněné v roce 2012, kdy hodnota předmětných nemovitostí mohla být diametrálně odlišná a bylo by ji možno zjistit jen s nepoměrnými obtížemi. Proto nelze použít ust. § 8 odst. 1 AT. U úkonů právní služby učiněných oběma zástupci žalovaných po 1. 1. 2013 je nutno vycházet z ust. § 9 odst. 4 písm. b) AT účinného od tohoto data, dle kterého částka 50.000,- Kč se považuje za tarifní hodnotu ve věcech uvedených v odstavci 3 písm. a), jde-li o právní vztah k podniku, nemovitosti nebo právo z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví za předpokladu, že nelze hodnotu věci nebo práva vyjádřit v penězích nebo ji lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi (§ 9 odst. 1 AT). Odměna za jeden úkon právní pomoci tak činí 3.100,- Kč. Odvolací soud však nesouhlasí s námitkou žalobkyně, že žalovanému č. 3 nelze přiznat odměnu za zastoupení advokátem, neboť se jedná o neúčelně vynaložené náklady řízení. V této právní věci se jedná o zcela novou agendu a velice složitou problematiku dosud judikatorně neřešených církevních restitucí, kde zastoupení 3. žalovaného advokátem bylo žádoucí a prospěšné. Žalovaný není jedním z ústředních orgánů státu a nelze tak automaticky dovozovat, že by zaměstnával dostatečný počet odborných pracovníků, kteří by byli schopni zajišťovat ochranu zájmů státu v těchto obtížných soudních řízeních. Pokud by 3. žalovanému nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení spočívajících v zastoupení advokátem, dle názoru odvolacího soudu by bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces.

Jelikož žalovaní byli ve věci úspěšní, ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. jim náleží právo na náhradu účelně vynaložených nákladů prvostupňového řízení. U 1. a 2. žalovaných tyto náklady představuje odměna za zastoupení advokátem při zastupování dvou osob dle ust. § 12 odst. 4 AT. Zástupce těchto žalovaných do 31. 12. 2012 ve věci učinil 5 úkonů právní služby a 1 úkon, za nějž mu náleží mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny (převzetí zastoupení, účast u třech ústních jednání, písemné vyjádření ze dne 9. 12. 2010 a odvolání do usnesení o nepřipuštění přistoupení Pozemkového fondu ČR jako vedlejšího účastníka ze dne 1. 6. 2010), dle ust. § 11 odst. 1, 2 AT, celkem 11.550,- Kč (5 úkonů po 2.100,- Kč plus 1.050,- Kč). Po 1. 1. 2013 zástupce žalovaných ve věci učinil 6 úkonů právní služby a 1 úkon, za který mu náleží odměna ve výši jedné poloviny (5x účast u ústního jednání, 1x písemné stanovisko ze dne 4. 3. 2013, účast na vyhlášení rozsudku), tj. celkem 20.150,- Kč (6x 3.100,-

Kč plus 1.550,- Kč). Odměna za zastoupení 1. žalovaného tak činí 31.700,- Kč, od které je nutno odečíst 20 % ve výši 6.340,- Kč, tj. celkem 25.360,- Kč. Odměna ve stejné výši pak náleží zástupci za zastoupení 2. žalovaného, celkem za oba žalované 50.720,- Kč. Zástupce žalovaných má dále nárok na 13 režijních paušálů po 300,- Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT, jízdné z Plzně do Karlových Varů a zpět v celkové výši 9.940,- Kč, náhradu za ztrátu času dle ust. § 14 odst. 3 AT v celkové výši 5.400,- Kč, celkem 69.916,- Kč plus 21% DPH v částce 14.690,- Kč, tj. celkové náklady řízení před soudem I. stupně 84.652,- Kč.

Zástupce 3. žalovaného učinil všech 8 úkonů právní pomoci až po 1. 1. 2013 (převzetí věci, vyjádření ze dne 24. 4. 2014 a 22. 8. 2014, účast u pěti ústních jednání), celkem 24.800,- Kč (8x 3.100,- Kč). Zástupce žalovaných má dále nárok na 8 režijních paušálů po 300,- Kč, jízdné z Prahy do Karlových Varů a zpět v celkové výši 7.252,- Kč, náhradu za ztrátu času v celkové výši 3.500,- Kč, 21% DPH v částce 7.970,- Kč, celkem 45.922,- Kč.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 1 za použití § 224 odst. 1 o.s.ř. Zástupce 1. a 2. žalovaných má nárok na 2 úkony právní pomoci po odečtení 20 % (písemné vyjádření k odvolání žalobkyně, účast u odvolacího jednání) ve výši 4.960,- Kč pro každého ze žalovaných (6.200,- Kč minus 1.240,- Kč), celkem 9.920,- Kč. Zástupci žalovaných dále náleží 2 režijní paušály po 300,- Kč, 21% DPH ve výši 2.209,- Kč, celkem 12.729,- Kč.

Zástupce 3. žalovaného má nárok na odměnu za 2 úkony právní služby po 3.100,-Kč (sepis vyjádření k odvolání, účast u odvolacího jednání), 2 režijní paušály po 300,- Kč, jízdné ve výši 1.041,- Kč, náhradu za ztrátu času 400,- Kč, 21% DPH ve výši 1.731,- Kč, celkem 9.972,- Kč. Dle ust. § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o.s.ř. je žalobkyně povinna nahradit náklady řízení před soudy obou stupňů zástupcům žalovaných v běžné pariční lhůtě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

V Plzni dne 19.03.2015

JUDr. Miloslava Nováková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jaroslava Anetťová